

VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 118 0 P 000074 09 Rev
Banja Luka, 27.01.2011. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Rose Obradović kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja J. J. iz S., ul. ... br. ..., A. J. iz B., ul. ... broj ..., O. J. iz B. iz B., ul. ... broj ..., N. J. iz S., ul. ... br. ... i J. J.1 iz S., ul. ... br. ..., svi zastupani po R. J., advokatu iz B., ul. ... broj ..., protiv tuženih R. J.1 iz S., ul. ... br. ..., kojeg zastupa S. M., advokat iz B., ul. ..., lamela ... i N. J.1 iz S., ul. ... br. ..., radi utvrđenja ništavosti ugovora o poklonu, v.s. 29.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužilaca, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Bijeljini broj 012-0-Gž-06-000 794 od 10.04.2009. godine, na sjednici održanoj 27.01.2011. godine donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj P-795/03 od 10.10.2006. godine utvrđuje se da je ništav ugovor o poklonu zaključen u B. dana 14.03.1989. godine između S. J., sina H. iz B., kao poklonodavca i tuženog R. J.1, sina S. iz B., kao poklonoprimca, koji je ovjeren kod Osnovnog suda u Bijeljini pod brojem Ov-1207/89 dana 24.03.1989. godine, i tuženi R. J.1 (dalje prvotuženi) i N. J.1 (dalje drugotuženi) su obavezani da to priznaju i trpe, te su obavezani da tužiteljima nadoknade troškove parničnog postupka u iznosu od 2.450,00 KM.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Bijeljini broj 012-0-Gž-06-000 794 od 10.04.2009. godine žalba prvotuženog se usvaja, prvostepena pesuda se preinačava tako što se u cjelini odbija kao neosnovan tužbeni zahtjev i tužitelji obavezuju da solidarno ovom tuženom nadoknade troškove parničnog postupka u iznosu od 480,00 KM, te troškove žalbenog postupka u iznosu od 240,00 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužitelji pobijaju drugostepenu presudu, zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači ili ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju prvotuženi predlaže da se revizija kao neosnovana odbije.

Revizija nije osnovana.

Tužitelji u tužbi zahtjevom traže utvrđenje da je ništav ugovor o poklonu koji je u B. dana 14.03.1989. godine zaključio njihov pravni prednik (otac) S. J. sin H., kao poklonodavac, sa svojim sinom prvotuženim, kao poklonoprimcem.

Prvostepeni sud je na osnovu rezultata dokaznog postupka našao utvrđenim: da je otac parničnih stranaka S. J. dana 14.03.1989. godine, poklonio svom sinu R. J.1 dio k.č. 1411 površine od 269 m² što u naravi predstavlja dvorište sa jednom porodičnom stambenom zgradom prizemnicom upisanom u zk. ul. 2696 k.o. B., a u katastarskom operatu u Pl. 1622 k.o. B. II, uz zadržavanje prava njihovog doživotnog uživanja (poklonodavac je umro 1994. godine) i uz pristanak da se tuženi upiše sa odgovarajućim pravima na poklonjenim nekretninama; da je poklon učinjen uz nalog da poklonoprimac od dana potpisivanja ugovora brine o izdržavanju i školovanju svog tada mladb. brata J. (dalje prvotužitelj), a nakon njegovog punoljetstva da mu preda u posjed i slobodno raspolaganje prizemni dio porodične stambene zgrade na kojoj će poklonoprimac sebi izvršiti nadogradnju sprata; da je prvotuženi kao poklonoprimac dijelom izvršavao svoju obavezu koja se odnosi na brigu i školovanje prvotužitelja, te da nije izvršio dio preuzete ugovorne obaveze koja se odnosi na predaju prizemnog dijela kuće u posjed i raspolaganje prvotužitelju nakon njegovog punoljetstva (punoljetan je postao 1994. godine), već ih je nakon rata i punoljetstva prvotužitelja bez njegovog znanja prodao trećem licu.

Polazeći od navedenih činjenica prvostepeni sud je našao da je osnov zaključenja predmetnog ugovora bila želja poklonodavca da obezbjedi tada mladb. sina J., da je prodajom nekretnina, koje su bile predmet ugovora o poklonu, koju je izvršio poklonoprimac 2001. godine, otpao osnov ugovora i da je za to predmetni ugovor ništav prema odredbi člana 52. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78 do 57/89 i „Službeni glasnik RS“, broj 17/93 do 3/96, dalje: ZOO) zbog nepostojanja osnova. To je bio razlog prvostepenog suda za usvajanje tužbenog zahtjeva za utvrđenje ništavosti predmetnog ugovora o poklonu.

Odlučujući o žalbi prvotuženog, drugostepeni sud je našao da je prvostepeni sud na utvrđeno činjenično stanje, da prvotuženi kao poklonoprimac nije izvršio obaveze koje je preuzeo predmetnim ugovorom, izveo pogrešan pravni zaključak da je osnovan zahtjev za utvrđenje ništavosti toga ugovora, zbog neispunjenja ugovornih obaveza poklonoprimca, što može biti eventualno razlog za raskid ugovora, a ne utvrđenje njegove ništavosti. Nalazeći da iz utvrđenog činjeničnog stanja neproizlazi da ugovorne obaveze iz spornog ugovora imaju nedopušten osnov, drugostepeni sud smatra da predmetni ugovor nije ništav prema odredbi člana 52. ZOO, pa usvajanjem žalbe prvotuženog preinačava prvostepenu presudu i odbija kao neosnovan tužbeni zahtjev.

Pobijana odluka je pravilna i zakonita.

U konkretnom slučaju, iz sadržaja ugovora o poklonu kojeg su dana 14.03.1989. godine zaključili pravni prednik parničnih stranaka, njihov otac S. J., kao poklonodavac i prvotuženi R. J.1, kao poklonoprimac, proizlazi da su predmetne nekretnine, koje u naravi čine plac površine 269 m² sa kućom prizemnicom, poklonjene prvotuženom s nalogom (teretom) u korist trećeg lica (tada mladb. J.-prvotužitelja), koji određuje obavezu poklonoprimca da se brine i školuje prvotužitelja do punoljetstva i da mu tada prenese poklonjene nekretnine, na koje će prethodno sebi

sagraditi sprat kuće. Ovim ugovorom poklonodavac je za sebe zadržao pravo doživotnog uživanja predmeta poklona.

Dakle, iz navedenog proizlazi da se radi o poklonu sa nalogom za poklonoprимca kojim se on obavezuje da nešto učini u korist trećeg, pa stoga i o ugovoru u korist trećeg lica. Ugovor o poklonu s nalogom je teretni ugovor koji odmah proizvodi pravno dejstvo, a ukoliko poklonoprимac ne ispuni nalog poklonodavca to je razlog za raskid ugovora.

U predmetnom ugovoru o poklonu, kao teretnom ugovoru, osnov obaveze poklonodavca je da poklonoprимac izvrši nalog iz tog ugovora, a osnov obaveze poklonoprимca je da postane vlasnik poklonjenog zemljišta i sprata kuće koju će na njemu izgraditi. Dakle, sporni ugovor o poklonu je u vrijeme zaključenja imao osnov koji je dopušten i proizveo je pravno dejstvo, te nema uslova iz odredaba članova 51. i 52. ZOO za njegovu ništavost, kako pravilno zaključuje drugostepeni sud u pobijanoj odluci.

Pravilan je zaključak drugostepenog suda da je činjenični osnov tužbenog zahtjeva tužitelja u ovoj parnici neispunjenje ugovorne obaveze poklonoprимca iz teretnog ugovora o poklonu, da su tužitelji izvedenim dokazima utvrđivali činjenicu neispunjenja ugovorne obaveze poklonoprимca, na temelju čega traže utvrđenje apsolutne ništavosti tog ugovora, iako im na temelju tog činjeničnog osnova ne pripada pravo na traženu pravnu zaštitu, već na traženje ispunjenja obaveze (za prvotužitelja u čiju korist je ova obaveza ugovorena) ili na raskid ugovora zbog neispunjenja ugovorne obaveze.

Neutemeljen je prigovor revidenata da je drugostepeni sud dao nejasne razloge za pobijanu odluku. Revizija tačno navodi sadržaj spornog ugovora o poklonu u pogledu obaveza ugovornih strana, što među parničnim strankama nije ni bilo sporno. Iz utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja u revizionom postupku, proizlazi da je poklonoprимac djelimično ispunio svoje ugovorne obaveze u odnosu na brigu i školovanje tada mlđb. prvotužitelja, u čiju korist je ugovorena ova obaveza. Zato je neosnovana tvrdnja revidenata da prvotuženi ovaj dio obaveza nije uopšte izvršavao.

Tačna je i tvrdnja revidenata da je predmetnim ugovorom „otac, poklonodavac, želio obezbjediti J.“, iz čega proizlazi da je motiv poklonodavca za zaključenje predmetnog ugovora bio da učinjenim poklonom i nalogom datim poklonoprимcu zaista obezbjedi tada mlđb. tužitelja u pogledu izdržavanja i školovanja do punoljetstva, a potom i dijelom poklonjene kuće koja bi mu nakon punoljetstva pripala u vlasništvo. Međutim, pogrešan je stav revidenata, da zbog neizvršenja toga naloga poklonodavca datog poklonoprимcu, predmetni ugovor nema svoj osnov, što bi ga činilo ništavim, iz razloga koji su naprijed navedeni u ovoj presudi.

Revidenti u reviziji ukazuju da je sporni ugovor trebalo tumačiti primjenom odredbe člana 99. ZOO i tako utvrditi stvarnu namjeru ugovornih strana, smatrajući da je tako prvotuženi dobio samo pravo da nadzida sprat na postojeću prizemnu kuću, a pri tome revidenti gube iz vida da je prvotuženom pomenutim ugovorom poklonjena i parcela k.č. 1411 površine 269 m². Kada se tumači tačka IV ugovora o poklonu

„poklonodavac poklanja poklonoprincu pod uslovom da od dana potpisivanja ugovora brine se o izdržavanju, školovanju svog mldb. brata J. ...“ , proizlazi da je poklon učinjen pod raskidnim ugovorom, što znači da je neizvršenje obaveze iz pomenute odredbe ugovora, razlog za njegov raskid zbog neispunjenja obaveze, a ne razlog za njegovu ništavost, kako pogrešno smatraju revidenti.

Imajući u vidu navedeno revizija tužitelja je odbijena na temelju odredbe člana 248. Zakona o parničnom postupku i odlučeno kao u izreci ove presude.

Predsjednik vijeća
Rosa Obradović

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić